

Tiedote 25.4.2020

Professorikato on pysäytettävä

Professorien määrä yliopistoissa pienenee edelleen: viime vuonna kokoaikaisia professoreita oli viidennes vähemmän kuin vuonna 2009. Nyt yliopistoissa työskentelee 70 professoria vähemmän kuin vuonna 2019.

Viime vuonna kokoaikaisia professoreita oli enää 1899, kun vielä vuonna 2009 heitä oli kaikkiaan 2398. Kymmenessä vuodessa professorien määrä on siis vähentynyt merkittävästi – 499:lla eli 20,9 prosentilla. Kokoaikaisten professorien määrä on pienentynyt eniten Aalto-yliopistossa (149), Tampereen yliopistossa (89) ja Helsingin yliopistossa (62).

Professoriliiton mielestä professorien määrää ei enää voida vähentää, muuten edellytykset hoitaa yliopistojen tärkeimpiä tehtäviä heikentyvät. Professorit tekevät tutkimusta johtamissaan kansainvälisissä ja kotimaisissa tutkimushankkeissa, hankkivat tutkimusryhmilleen toiminnan mahdollistavaa rahoitusta ja antavat tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta.

- Professorit vastaavat oman professuurinsa lisäksi tieteen- tai taiteenalan kehityksestä. Tämän vuoksi professoreiden määrä ei voi enää aleta. Professorit tulee nähdä yliopiston lippulaivoina – ei mahdollisina säästökohteina, kommentoi Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto.

Kaikissa yliopistoissa on nykyisin käytössä professorien vakinaistamispolku (tenure-track). Malli tuotiin Yhdysvalloista Suomeen yliopistouudistuksen jälkeen. Vakinaistamispolkumenettelyä on pidetty syynä full-professorien määrän vähentymiselle. Professoriliitto teki keväällä 2018 ohjeen professorien reilusta vakinaistamispolusta.

- Reilun vakinaistamispolun kriteereihin kuuluu, että associate-professori nostetaan full-professorin tehtävään heti, kun kriteerit täyttyvät. Professorin urapolku ei voi olla vuosikaupalla jatkuva määräaikaistusputki, toteaa Professoriliiton valtuuston puheenjohtaja Jaana Hallamaa.

Professorien määrän vähentäminen alkoi valtionhallinnon tuottavuusohjelmasta ja jatkui yliopistouudistuksen sekä yliopistojen rahoitusleikkausten myötä.

Yliopistojen lisäksi tuottavuusohjelma ja rahoitusleikkaukset ovat kurittaneet tutkimuslaitoksia. Niiden osalta Vipunen-tietokanta ei tilastoi erikseen tutkimusprofessorien määrää, mutta esimerkiksi THL:ssa tutkijoiden tai vastaavissa viroissa toimivien määrä on pienentynyt 471:sta (v. 2011) 360:een (v. 2018). Samoina vuosina VTT:ssa tutkijoiden määrä putosi 2004:sta 1419 tutkijaan.

- Nyt viimeistään akuutin koronaviruskriisin myötä on huomattu, kuinka lyhytnäköistä toimintaa tutkimushenkilöstöstä ”säästäminen” on ollut. Tarvitsemme tutkimusta enemmän kuin ehkä koskaan. Toivon, että hallitus ottaa tulevissa rahoituspäätöksissään huomioon entisestään kasvaneet tarpeet sekä tieteen tarjoamat mahdollisuudet kriisistä toipumiseen, huomauttaa Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto.

Professoriliiton valtuusto piti kevätkokouksen lauantaina Teams-kokouksena.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto, 045 657 5757;

valtuuston puheenjohtaja Jaana Hallamaa, 050 302 8421;

toiminnanjohtaja Tarja Niemelä, 050 340 2725